

2018-11-16

ERSNÄSBLADET

NR 100

Den 15 april 1997 utkom det första numret av Ersnäsbladet. Bladet bestod då av ett vikt A4-ark i gul färg. Initiativtagare var Mats Appelgren, lärare vid vår skola och numera törebo. Initiativet levde vidare. EB utvecklades.

- 2002 Utgivningstakten blev ett nummer/kvartal och formatet A4. Trycks i fortsättningen på vitt i stället för gult papper.
- 2006 Åtta sidor.
- 2009 Fyrfärgstryck på första och sista sidan.
- 2015 Fyrfärgstryck på samtliga åtta sidor.

Varje nummer trycks i 335 exemplar. EB delas ut till samtliga cirka 270 hushåll i byn. Tryckningen finansieras med den samordnade medlemsavgiften till tre av byns föreningar. Dessutom sänds EB med ytpost till ett 20-tal utsocknes medlemmar.

De hundra numren kommer att bindas in i två volymer som förvaras i Torpet.

Byns nutidshistoria på basis av Ersnäsbladet presenteras på sidan 8.

Surströmming i Ankaret

Årets traditionella surströmmingsmiddag gick av stapeln den 9 oktober. Det bjöds på sedvanlig surströmming, moderna varianten i filéform samt inlagd sill för de "försiktiga" och tillbehör som sig bör. Drygt fyrtio deltagare njöt av god förtäring och trevlig samvaro.

Lotteriet, där Svartskatan-Ersnäs Jaktklubb hade bidragit med älgkött- och färs var uppskattat. Somliga lottköpare hade riktig tur och kunde hämta vinster upp till tre gånger.

Vi tackar Ersnäs Hembygdsförening för en trevlig tillställning!

Höga förväntningar

Arrangörerna i en paus

KOMMANDE EVENEMANG

Julmarknad på Ralph Lundstengården lördag 24 november

Marknaden pågår 11-16 i Stenladugården, i bagarstugan och utomhus. I restaurangen serveras risgrynsgröt och skinksmörgås med tillbehör, kaffe och go´fika. Vi bjuder på glögg och pepparkakor.

Julbord på Ralph Lundstengården

Årets julbord startar den **27 november**. Julbordet serveras i Stenladugården och på höloftet en trappa upp.

Nytt för i år! Nu kan man övernatta i Norrbottensgården och uppleva en äkta gammaldags justämning.

Besök vår hemsida för mer information. Varmt välkomna!

Vi vill tacka Svartskatan-Ersnäs Jaktklubb för älgköttet vi har fått.

Ersnäs Byaförening och Ersnäs Hembygdsförening

Aret var 1986, när vårt flyttlass gick till Svedjan Ersnäs från Norrfjärden. Vi flyttade från Ersnäs till Norrfjärden 1970, bodde där i 16 år, sedan tillbaka till Ersnäs.

Här i Svedjan byggde vi hus, Villa Varm, dåvarande Björkmans hus, tillverkat i Nybyn Altersbruk. Sommaren och hösten 1986 var det bra byggväder, inflyttningsklart i slutet på oktober. Det är 32 år sedan vi skaffade ett par ankor, gäss (Kalle och Kajsa), några hönor, hund hade vi sedan förut, sen blev det katt. Eftersom det är lantgård är det bra med katt som håller mössen på avstånd.

Det enda som vi har kvar av djuren är katten, men inte samma som för drygt 30 år sen, det har passerat några katter under åren. Katten vi har nu är en ärvd katt, väldigt fin och tillgiven (ganska bortskämd är han), problemet när han flyttade hit var att han hette Hans (Hasse), inget fel på namnet, bara det att grannen heter också Hans, så det kan bli lite tokigt när vi ropar på katten.....

Så nu heter katten Kirre, kanske lite frustrerande för kattstackarn, att han måste byta namn. En sak är säker, han trivs med oss och vi med honom.

Hönsen som vi hade, dom höll oss med ägg, vi fick ägg över som vi kunde ge bort. Jag har hittat lite info om ägget;

Tillbakablick på det som varit.

Skalen andas och är fjäderlätta, men kan ändå bära uppemot 50 kg. Äggulan är full av vitaminer och håller sig färsk i månader, formen är anpassad till fågelns sätt att leva. Ägget täcker ungens alla behov, näring, vatten och luft. Det enda fågelmamman behöver ombesörja är värme och skydd. Ägget är en avancerad kuvös, för ett ovant öga ser ägget ut som en enkel konstruktion, gul och vitan täcker fostrets närings- och vattenbehov. Skalet är ett skydd mot slag och i skalet finns det små porer, som ser till att fostret får luft. Hinnorna i ägget ser till att fostret utvecklas i en säker miljö. Ruvningstiden varierar hos olika fågelarter från ett par veckor till flera månader. Ett vanligt hönsägg behöver 21 dagar innan den lilla kycklingen kommer ut. Har man en tupp i höns-

gården (lösdrift hemmabruk) är förmodligen äggen befruktade.

Vi har inga höns nu, jag köper alla ägg från Klöverbergets gårdsbutik, jättefina obefruktade ägg, Jag använder en hel del ägg till bakning och matlagning.

Som ni förstår så har det ju hänt en hel del annat under årens lopp, vi har fått barn och barnbarn, vi

har haft jobb och gjort en hel del resor bl.a. Vi har varit rädda om varandra.

Vi har det bra här i Svedjan, under Hemberget, ingen tanke på att flytta ännu, men den dagen kommer nog också. Vi hoppas på att den dagen dröjer.

Elaine Blomqvist

Familjenytt

Inflyttade

Anna-Maria Fredriksson och Karel Kraus har flyttat in på Ersnäsvägen 25 den 1 oktober tillsammans med hundarna Shelby och Ben, samt katten Batman.

Avlidna

Bo Borgerth * 21/2 1927 † 2/9 2018
Kjell-Åke Lundberg * 18/8 1942 † 30/10 2018

Har du något till Familjenytt, skicka det till krister@krivision.se

Arbetsfördelning

Under några månader har två bilvrak på allmän plats prytt våra omgivningar. Det ena var en längre tid parkerat på en plats längs Axel Mårds väg. Men så en dag var denna vita Volvo bortfraktad.

Synen av det andra bilvraket kunde vi fortsatt avnjuta på parkeringen i anslutning till busshållplatsen vid E 4. Registreringsplåtarna var avlägsnade.

Då och då berikas vår omgivning av dessa restprodukter från vår avancerade civilisation. Bakgrunden till denna slutparkering är oftast mindre ljus. Parke-raren saknar brinnande intresse att städa upp efter sig. Så vilken är städaren?

Ersnäsbladet har undersökt saken. Polisen konstaterar att bilen på E4-parkeringen inte är registrerad som stulen och förklarar att det därmed inte är fråga om ett ärende för polisen. Kommunens Miljö- och Bygghälsöversyn blev en annan adressat för vår grävande journalistik.

Men så händer något. En dag är vraket borttransporterat. Kommunens handläggare förmodar att det är Trafikverket som svarat för den föredömliga insatsen.

Bokbussen hösten 2018 & våren 2019

För allmänheten

070-370 07 57
bokbussen@lulea.se
www.bibblo.se

Fotbollsplan	Ons 12/9, 10/10, 14/11, 12/12, 23/1, 20/2, 27/3, 8/5, 29/5	ca 18.55
Ralph Lundsten-gården	Ons 5/9, 3/10, 7/11, 5/12, 16/1, 13/2, 20/3, 24/4, 22/5, 19/6	ca 13.15

Böcker som lånats i Norrbottens län kan lämnas tillbaka på bokbussen och böcker man lånar i bokbussen kan lämnas på något valfritt bibliotek i Luleå och länet. Välkommen in!

Återvinningsstationen i Ersnäs – IGEN

Vid flera tillfällen det senaste året – ja även innan - har det "dumpats" saker/material vid vår Återvinningsstation som inte hör hemma där och det ser verkligen inte trevligt ut. Vi måste alla hjälpas åt att hålla ordning och reda där och framförallt se till att saker och ting hamnar rätt.

Nu senast (se bilder) en soffa. Vem har denna/dessa personer tänkt ska ta hand om den? Det ingår inte i transportörernas arbetsuppgift (de som tar hand om containrarna för tidningar, kartonger, plast mm).

Jag har väldigt svårt att förstå hur dessa personer tänker. Slöhet?? Mest

troligt.

När det gäller soffan så tror jag inte att det är någon som har burit dit den för hand utan det har nog krävts ett släp eller ett större fordon så varför inte åka till Återvinningscentralen i Antnäs med den direkt – det är där den ska lämnas.

Vad och hur man sorterar rätt samt öppettider för Återvinningscentralerna finns på Lumire.se (Luleå Miljöresurs).

För vår miljö och allas trevnad, sortera rätt!

Ulla Isaksson-Axhammar

Nytt liv i Filadelfiahuset

Efter många år och förfall, så har "Filadelfia" fått nya ägare. Dessa är Jonny och Rose-Marie Elvelin från Antnäs, båda har haft sin uppväxt i Ersnäs. Före ägaren Antnäs Möbler har haft det som möbelförråd. Huset blir tillsvidare ett förråd/garage, det har kopplats in el, lagats fönster och gjort en hel del inne i huset. Utvändigt har huset skrapats, så när vårsolen börjar värma blir det färg på "Filadelfia".

Vi bybor önskar ägarna lycka till och vi är tacksamma för att "Filadelfia" har kommit under omvårdnad.

I Ersnäsbladet nr 91, augusti 2016, kan du läsa mera om Filadelfia och EFS.

Bygge vid Gläntan

På Gläntan/Skidstadion har det uppförts en ny byggnad – en carport som skall användas för förvaring/skydd åt spårutrustning. Idrottsförening har länge funderat kring hur sladd och spårmaskin skall förvaras och nu är den äntligen på plats.

Bygget söndag 2018-11-11

Ett fotbollsmirakel

Årets seriespel kan sammanfattas med att de första två tredjedelarna av säsongen så var det krisstämpel på tabelläget, för att sedan avslutas med en succéartad sista tredjedel. Efter 12 spelade matcher låg vi på nedflyttningsplats med 6 inspelade poäng och 9 poäng upp till säker mark för nytt kontrakt.

Då i omgång 13 väntade ett Sörbyaderby mot Alvik, halvvägs in i första halvlek låg vi under med 1-0, samt fått vår målvakt Joakim Holma skadad. Som vikarierande målvakt fick André Lindfors dra på sig målvakts-tröjan. Sedan händer något för i slutet av matchen vänder vi på tillställningen och går fram till en 2-1-seger, startskottet för miraklet hade börjat.

Sedan på de fem sista matcherna så vinner vi fyra samt en oavgjord vilket innebär att vi slutar på 22 poäng och en slutlig sjundeplats, som innebär nytt säkrat kontrakt för div 4-spel även under 2019. Denna mirakelvändning gör att vi kommer att nomineras som årets fotbollsbragd tillsammans med Piteå IF:s DFF fotbollsdamer på fotbollsgalan.

Från vår egen fotbollsgala kan vi nämna följande pristagare: Årets spelare Markus Sennström, Skyttekung Alvin Brokvist, Träningspriset Ludwig Ryden.

I skrivandets stund är det inte klart med tränare inför nästa säsong men vi har stora förhoppningar att det blir samma tränartrojka som i år dvs Ubbe, Patte och Gus.

Robert Romanowski producerade ni fjol en Ersnäs-kalender 2018.

Den hade en strykande åtgång. Nu är en kalender för 2019 på gång. Kontakta robert@renassistans.se

Vi från Ersnäs IF fotboll vill passa på att tacka alla som varit med och bidragit till att få denna fotbollssäsong i hamn. Ingen nämnd och ingen glömd. Men en vill vi nämna speciellt, det är vår comebackande evigt unge målvakt, 46 år ung, Erik Westerberg. Som kunde ställa upp och spela de fem sista matcherna när Jocke Holma var skadad.

Jo, en sak till innan vi lägger årets säsong till handlingarna det var att vi vann Lilla Coop Norrbotten Cup (Lilla DM) där vi på ett kylslaget Påbacka vann mot Alvik med 2-1.

Anders Vikberg

ERSNÄSBLADET utges av Ersnäs byaförening och är öppet för alla (föreningar, företag och enskilda) med anknytning till byn och utkommer med fyra nummer per år.

Manusstopp under 2019 är 28 jan, 13 maj, 12 aug och 4 nov och utdelning fredag ca 2 veckor efteråt.

I redaktionen:

Sven Persson, tel. 070-691 53 96,
E-post: persson.sven@telia.com

Elaine Blomqvist, tel. 070-645 12 01,
E-post: smejob45@lulea.se

Ingegerd Skoglund Öhman,
tel. 070-227 76 32,
E-post: ingegerd@krivision.se

Krister Öhman, tel. 070-635 67 74,
E-post krister@krivision.se

Ersnäsbladet finns att läsa/hämta från byns hemsida www.ersnas.se
Där finns även tidigare nummer.

Mitt barnbarn Hanna, boendes i Stockholm, har ofta besökt Ersnäs alltifrån det hon var liten. Jag bad henne skriva en liten berättelse om denna del av sin tillvaro. Här kommer den.

Många läsare av Ersnäsbladet har likom jag utflyttade barn och barnbarn. Vi i redaktionen välkomnar mycket gärna berättelser av det här slaget. Kom med tips!

Sven Persson

Mitt Ersnäs

Planet landar. Måttligt stressade passagerare strömmar ut. Vi tar det lugnt, väntar tills de flesta har klivit av planet och följer sedan efter själva, genom tunneln som det förvirrande nog står Piteå på överallt, genom terminalerna, ned för trappan och anländer till slut till bagagebanden. Där står morfar och väntar. Armarna är utsträckta och ett leende lyser upp ansiktet. Han utbrister i ett skämt liknande "men! vilka har vi här?" och frågar sedan hur resan hit gick. Därefter hämtas bagaget upp och packas in i den blå passaten. Vi är på väg till Ersnäs. Två gånger har jag flugit till Luleå utan denna bemötning. Jag gick förvisso genom samma korridorer och terminaler och ned för samma trappa, men dessa gånger tillsammans med mitt basketlag. Båda

gånger skulle en match spelas där ett Luleå-lag stod för motståndet. Båda gånger upplevde jag samma känsla. En känsla av stolthet. Orimligt kan tyckas, eftersom Luleå inte min stad att vara stolt över, med tanke den begränsade tid jag spenderar i staden per år. Ändå var jag det.

På väg i den blå passaten samtalar vi om allt möjligt. Om den senaste gången jag och min syster var här och utreder den egentliga skillnaden emellan Bottenviken, Bottniska Viken och Bottenhavet. Utanför fönstret passerar skog, vi åker igenom några rondeller och tar oss ut på E4:an,

för att till sist svänga av mot Ersnäs. Skylten som visar vägen pryds av tilläggsskylten "Årets by 2014". Vi passerar sedan genom samhället.

Morfar informerar oss om det senaste

som hänt i byn och pekar ut ett hus där några nyinflyttade flyttat in. Vi svänger runt den sista vänsterkröken och upp på garageuppfarten. Efter att väskorna lyfts ut uppstår en kort och kärleksfull diskussion om vem som ska bära in väskorna (både jag och morfar insisterar på att göra det). Till slut ger jag mig och vi går genom trädgården och upp för den stora entrén, ett måste varje gång vi hälsar på. Flaggan vajar över farstustrappan. Dörren öppnas och vi jag slås av de härliga dofterna. Dofter av mat som står uppdukad på bordet, av möblerna och av väggarna. Dofterna av Ersnäs. Vi tas emot av en stor kram från mormor och lugnet infinner sig.

Kanske är det från dem, mina fantastiska morföräldrar som stoltheten kommer ifrån. Möjligtvis har deras stolthet över huset de byggt, familjen de skaffat, vännerna de lärt känna och staden som de gjort till sin smittat av sig på mig. Gjort en dotter av sjunde generationens stockholmare till Norrbottenspatriot. Eller kanske beror stoltheten på känslan av utvaldhet.

Att min upplevelse av denna plats är unik, någon som ingen annan får uppleva. En plats som dessutom är alldeles, alldeles underbar.

Hanna Persson

Svartskatatornet

I samband med att kommunen sålde mark för Facebook-hallarna i Luleå avsatte kommunen 6 miljoner kr (intäkterna för markförsäljningen). Pengarna villkorades till åtgärder för att förbättra tillgängligheten och fågellivet vid Gammelstadsviken och Mjökuddstjärn. En projektgrupp Guldkant tillsattes med representanter för kommun, länsstyrelse, Naturskyddsföreningen och Norrbottens Ornitologiska Förening (NOF).

När projektet led mot sitt slut under 2017 fanns det kvar en del pengar. NOF föreslog då att det fallfärdiga fågeltornet vid Svartskatan skulle ersättas av ett nytt torn i metall. En överenskommelse träffades med markägaren Viktor Marklund. Fågeltornet ritades av Norrbottens Ornitologiska Förening och finansierades med LONA-bidrag och medel från Projekt Guldkant. Förutom nytt torn räckte pengarna till en P-plats vid vägen, spångning fram till tornet och en fikaplats. Tor-

net byggdes av Quadro och blev klart i april 2018 medan spångningen slutfördes av kommunens arbetsmarknadsavdelning under hösten.

Bästa tiden att besöka tornet är från slutet av april till mitten av maj. Då rastar det många svanar, änder och gäss framför tornet. Från tornet ser man ofta havsörn. Till våren planerar NOF en exkursion till tornet.

Vidare kan nämnas att NOF har förslagit att Ersnäsfjärden med omgivningar ska bli ett s.k. IBA-område (Important Bird Area) som ger området ytterligare höjd status. Redan idag utgör delar av området ett Natura 2000-område.

Tord Gustafsson,
Norrbottens Ornitologiska Förening

Känns det fel.....
är det ofta tjänstefel.

Hört i Svt 2,
programmet Forum

Vi ska vara försiktiga med vem vi utger oss för att vara, eftersom den vi utger oss för att vara faktiskt är den vi är.

Kurt Vonnegut

En eloge

Den gamla vägen mot Fällträsk och Sjulsmark löpte mellan nuvarande E 4 och den nya vägen till Fällträsk. För några år sedan restaurerades denna vägbit så att den nu är en utmärkt färdväg för vandrare och cyklister.

Vägbeskrivning: Kommer Du från byns centrum (förlåt ni som

Valresultatet

Allt är inte "falska nyheter". Men kraven på oss blir allt större att kunna skilja det sanna från det falska.

På valdagen bildar Alvik och Ersnäs en enhet, ett valdistrikt. Här nedan redovisar jag uppgifter som är absolut sanna. Det handlar om riksdagsvalet, resultatet i några distrikt i procent:

	V	S	MP	C	L	M	KD	SD
Riket	8	28	4	9	6	20	6	18
Norrbottnens län	11	42	3	7	3	13	5	6
Ersnäs/Alvik 2014	5	45	4	7	5	17	5	10
2018	8	38	3	10	4	16	5	15
Södra Djursholm	0,5	2	1	9	9	56	2	10

Om vi jämför resultatet i våra två byar med riket är S betydligt starkare hos oss än i landet i övrigt. C är någon procent starkare i Ersnäs/Alvik än på riksnivå medan stödet av V är detsamma som i riket. Övriga partier har färre anhängare hos oss än på riksnivå.

Valdeltagandet:

	2014	2018
Riket	86	87
Norrbottnens län	86	87
Ersnäs/Alvik	88	91
Djursholms södra	89	87

Antalet röstberättigade uppgick till 1 540 i Ersnäs/Alvik. 1 400 använde sig av den värdefulla rättigheten att välja vårt styre. Sålunda var det bara 140 bybor som stannade hemma. Det betyder att valdeltagandet uppgick till 90,78 % för att vara helt exakt. Med den siffran är vi nära nog svenska mästare. Emellertid hittade jag ett valdistrikt på Kungsholmen i Stockholm som noterade 91,11 %. En mycket knapp seger för stockholmarna över byborna i norr.

Vårt valdeltagande är något vi ersnäs- och alviksbor sålunda verkligen ska vara stolta över. Vi ligger klart över riksgenomsnittet och snittet för Norrbottens län som i båda fallen ligger på 87 %, redan det en hög siffra vid en internationell jämförelse. I det just genomförda valet i USA hamnade valdeltagandet under 50 %. Tar vi valdeltagandet som en måttstock för hur väl utvecklad en demokrati är, verkar det som att amerikanerna borde göra ett studiebesök i vårt land.

Ett högt valdeltagande vittnar om starkt politiskt intresse. Detta borde naturligen också utmynna i ett partipolitiskt engagemang. Det är emellertid inte fallet när det gäller Ersnäs och våra grannbyar. En genomgång av samtliga partiets valsedlar visar att de innehåller ytterst få personer – tre stycken – som hör hemma i Sörbyarna. En av dessa tre är ersnäsbo – Kristina Holmberg.

Vi har inga ersnäsare i kommunfullmäktige. Visst vore det önskvärt att ha någon bybo på plats som bevakade våra intressen. Om fyra år är det val på nytt. Kanske vi skulle bilda partiet "Framtid Ersnäs" en byalista som med lite gräsrotsarbete kunde få in en bybo i denna styrande församling. Ett ärende på Byaföreningens dagordning vid nästa sammanträde är mitt förslag.

Sven Persson

bor på Den Bättre Sidan), passerar Du viadukten över E 4 och tar av första vägen till vänster. Vandringen eller cykelturen börjar med en asfalterad vägbit förbi den gård som heter Mittjels (se artikel i detta nummer om den gården). Sedan går färden vidare längs en sträcka på cirka 500 meter. Den är inte öppen och framkomlig för fordon.

Vi kan tacka några bybor som håller den här färdvägen i gott skick. Dessa är Peter Seger, Georg Johansson och Felix Schneider.

Berg i sol

Det var söndagen den 7 oktober. En blå, molnfri himmel gläder oss. Alternativet uteliv är inbjudande.

På vår vandring längs Hemborgsleden den dagen möter Elisabet (min fru) och jag 25!! andra vandrare. Detta var för min del ett rekord och detta är ett fint exempel på att en av tillgångarna i vår by är just Hemborgsleden.

Bland dessa vandrare fanns bl a familjen Hansson. Fadern Ulf är bördig från Ersnäs. Numera finns på ledens högsta punkt – 100 meter över havet – ett stort bord med bänkar. Platsen är döpt till "Vidablick". Här slog sig familjen Hansson ned för att avnjuta medhavd fika.

Sven Persson

Från vänster David, Ulf, Anna-Lena och Johanna

Man kan inte veta att man vet (eftersom vi bara kan tro) anser filosofen Lars Bergström i en nytkommen bok med titeln "Varats dunkla skrymslen."

Vad säger Ersnäsbladets ärade läsare om den uppfattningen?

Full rulle för Ersnäs IF:s skidklubb

En dimmig helg i mitten av oktober åkte aktiva med ledare till Överkalix för att dra igång skidsäsongen med ett barmarksläger på Stora Lappberget. Natursköna omgivningar med bl.a. rullskidbana och slalombacke möjliggjorde träning i olika form. Det blev löpträning, stavgång och rullskidåkning i dimman som hängde över landskapet.

Vissa aktiva åkte sina första metrar på rullskidor någonsin med glans medan de mer erfarna susade nerför de tvära backarna i svindlande hastigheter. Balansgång på sk "slackline" prövades också på av alla entusiastiska deltagare. Det gick åt en ansenlig mängd mat och godis efter det hårda arbetet. En svettig och härlig helg! Det äldre gänget som passade på att lägga in ett extra rullskidpass direkt efter lägret lyckades också då pricka in brittsommarvädret med +15 och sol.

Första skidåkningspasset på Orm-

berget avverkades under läslovet i regn och nu hoppas vi såklart på kallare väder så att skidåkningen kan ta fart på riktigt. Två skidträningstillfällen (f.n. onsdagar och söndagar kl. 18.30 – 19.30) och inomhus cirkelträning (f.n. torsdagar kl. 19.00 – 20.00)

kommer erbjudas för barn som är 10 år eller äldre. För yngre barn kommer skidkul att anordnas med start i början av 2019.

Karolina Svärd och Emil Welin

Kvinnlig rösträtt - en norrbottning centralgestalt

Siffran 100 blir en symbol för detta nummer av Ersnäsbladet. Utgivningen av vårt byblad sker nu för hundra gången. Precis en månad efter den utgivningen kommer vi också att höra och läsa om ett hundraårsminne. Riksdagen beslutade den 17 december 1918 att kvinnan i politiskt avseende är likvärdig mannen. Kvinnan får rätt att rösta.

Och vi norrbottningar har en speciell anledning att känna stolthet med anledning av detta beslut. I oktober 1917 tillträdde en regering med liberalen Nils Edén som statsminister. Regeringen var en koalition av liberaler och socialdemokrater. Frågan om kvinnlig rösträtt hade första gången väckts i riksdagen 1884. Högern (det parti som idag heter Moderaterna) gjorde under alla år ett hårdnackat motstånd. Detta

Nils Edén, en blivande statsminister som gjorde många resor genom Ersnäs by på dåvarande rikstretton på sin väg Piteå-Luleå-Piteå.

motstånd övervanns slutligen i december 1918.

Och varför skulle vi här i norr vara särskilt stolta? Nils Edén, statsministern, föddes 1871 i Piteå där han också växte upp. Han avlade mogenhetsexamen (som studentexamen kallades på den tiden) vid Luleå högre allmänna läroverk. Sedan gick resan till Uppsala universitet. Där blev han så småningom professor i historia. Och 1917 statsminister. Edén var högt aktad. Så här kunde ett omdöme lyda då han slutligen övervann högerns motstånd mot kvinnlig rösträtt: "...och regeringschefen har en betydande förtjänst i denna stora framgång."

Inspirationen till denna text fick jag vid läsningen av den bok som beskrivs nedan under rubriken "Allting flyter".

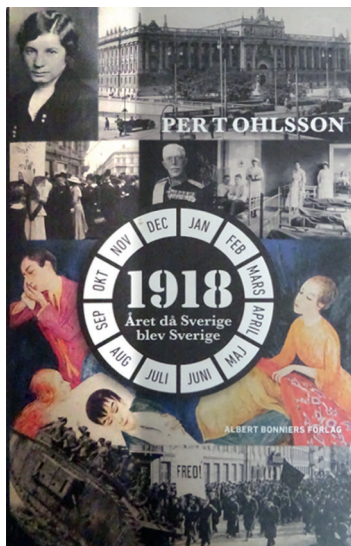
Sven Persson

Allting flyter

Den ena dagen är den andra lik. Eller är det tvärtom? Den ena dagen är inte den andra lik. Jag ansluter mig till den senare formuleringen. Våra liv, vårt samhälle, världen förändras ständigt. Vore detta inte fallet, skulle vi fortfarande sitta i våra grottor.

Förändringstakten växlar. Det kan vara svårt att under en kort period se vad som förändras. Men under ett antal år, för att inte tala om 100 år, blir förändringarna mycket tydliga.

1918 var ett epokgörande år i vårt land. Författaren och journalisten Per T Ohlsson har skrivit en bok om det året med titeln "1918 - Året då Sverige blev Sverige". Finns något i vårt land som inte har förändrats under en så lång

period? Ja, det finns. Vårt lands gränser t.ex. Sverige ovan trädgräns kan vara ett annat exempel. Jag vill tro att vissa grundläggande värderingar är eviga - vad är gott, vad är ont. Men i övrigt har vi nära nog ett annat land.

Vid läsningen av Per T Ohlssons bok blir förändringarna mellan nu och då tydliga. Tydliga blir också de stora förändringar vårt land gick igenom just det året. Boken är överskådlig, lättläst, engagerande, faktabaserad. Och vi kan dra paralleller med dagens situation i Sverige.

Köper Du inte boken, gå till bokbussen (Ralph Lundstengården 5 december, Fotbollsplan 12 december; se sidan 2 i detta nummer av EB) eller besök vårt bibliotek i Kulturens Hus i stan.

Redaktion erhöjll från Anders och Carin Wåhlin, boendes på Björkskatan, en berättelse med ett spännande inslag.

En vandring

En solig dag i mitten av oktober bestämde vi oss för att vandra Hembergsleden. Vi försåg oss med foldern över Hembergsleden och gav oss i väg. Skyltningen längs vägen är bra, man behöfve inte tveka någonstans om hur man skulle gå. Informationspunkterna längs leden med beskrivningar och förklaringar i foldern gör att vandringen inte bara blir en naturupplevelse utan också intressant och lärorik! Ta t.ex. groparna vid infopunkt 4. Dom har vi undrat mycket över tidigare; var de gamla fångstgropar eller...? Här fick vi nu förklaringen.

En vandring på hösten är en skönhetsupplevelse, lövträdens färger i gult och rött som kontrasterar mot de gröna barrträden, och myrmark tänker man sig kanske färgfattig och intetsägande, men tar man sig tid att stanna upp och betrakta myrlandskapet, så upptäcker man alla skiftningar i gult och brunt i mossor och gräs som faktiskt finns. Naturen har också en lugnande inverkan, stressnivån sänks och man känner sig mer harmonisk.

Där stigen går på skrå på östsidan av Hemberget, strax bortanför där 4 km-slingan avviker, stötte vi på högar av färsk djurspillning mitt på stigen, och det var från ett stort djur! Häst tänkte vi instinktivt, men i nästa ögonblick insåg vi att inga hästar går på sådan här stig, smal, stenig och med bitvis mycket rötter. En stubbe var också nyligen uppriven på samma ställe. Vi nämnde litet försiktigt, björn, men tänkte att älg kanske kan ha sådan spillning under vissa omständigheter.

Vi sade inte så mycket mer om det då, kanske för att inte jaga upp varandra så att det blev så att vi vände om. Vi fortsatte emellertid men pratade högt och slamrade med vandringsstavarna, och någon björn visade sig inte (tyvärr?).

Vår jord

"Jorden vi ärvde och lunden den gröna." (Taube) "Jag trivs bäst i öppna landskap" (Lundell). Vi njuter av dessa klenoder, inte bara av melodierna utan lika mycket av texterna.

För si så där 800 år sedan förbättrade de första ersnäsborna sin tillvaro genom att ta hand om vad marken kunde ge. Kanske det allra första i den vägen handlade om djurbete. Detta var inledningen till det bruk av jorden som var förutsättningen för att människor skulle bosätta sig här.

Jordbruket utvecklades. Kvadratmeter efter kvadratmeter, hektar efter hektar lades under plog. Under 1940-talet hade jordbruket sin störta utbredning i våra trakter. Då nådde antalet jordbruk sin topp.

Sedan började lagård efter lagård tömmas på sina djur. På en del åkermarker började sly ta över. På sina håll ser vi nu hur höga björkskogar finns på områden som en gång med stor

Jag formulerar en så kallad icke-fråga: vilken typ och jordbrukslandskap föredrar vi?

När vi kom ned till skogsdiket (infopunkt 7) blev vi djupt besvikna. Innan kalhuggningen där gjordes, omgavs diket av vacker skog och hade kanter inbäddade i mossor av olika gröna nyanser. En verklig pärla på vandringsleden, men som nu tyvärr förlorat sin skönhet. Vid stenbrottet (infopunkt 12) kan man inte undgå att imponeras av människornas förmåga att använda sig av naturens resurser för sina behov och få en uppfattning om de vedermodor som krävdes. Att det finns en stenåldersbosättning vid Hemberget (infopunkt 21) är kanske inte så känt, så det blev intressant få vetskap om den. Tanken på att trakten befolkats sedan flera tusen år ger ett hisnande tidsperspektiv.

Under vandringen insåg vi hur väl genomtänkt dragningen av leden är gjord, genom alla typer av terräng och vegetation, genom partier som vittnar om de olika verksamheter som byborna bedrivit förr i tiden.

möda gjordes till produktiv åkermark. Detta förslyande av en del marker ger intryck att vara mer omfattande hos oss än t ex i Pitebygden.

Trots väldiga förändringar av landets ekonomi lever ändå jordbruket vidare även på våra breddgrader. Exempelvis öppnade "Årets ersnäsare" 2017 Daniel Marklund våren i år upp marker som tidigare legat i träda. Jorden preparerades noggrant, gödslades och besåddes. Snabbt grodde utsädet (havre) och på sensommaren kunde vi på Tranmyrvägen med omnejd njuta av att betrakta och beundra en vacker, mognande stor havreåker.

Det finns runt vår by en hel del tidigare åkermark som nu hotas av att växa igen. Många av oss ansluter sig till våra båda nationalpoeter, Taube och Lundell, i förhoppning om att alltfler hektar på nytt kommer under plog.

Sven Persson

Från Hembergets topp har man fantastisk utsikt, dels åt öster över jordbrukslandskap och hav (Ersnäs fjärden), dels åt väster över milsvid skog med Markbygdens vindpark som fond. Rastplatser är utplacerade på natursköna platser, t.ex. bäckbänken, och med fin utsikt (uppe på Hemberget).

Sammanfattningsvis: En mycket fin naturvandring, och så enkelt att genomföra den. Lättillgänglig och inga avancerade krav på utrustning och kondition.

Väl hemma insåg vi att vi naturligtvis borde ha tagit bilder av djurspillningen, för det kunde ju ha varit en björn. Så nästa morgon for jag tillbaka och avbildade spillningen och den urrivna stubben.

Huruvida det var en björn eller något annat (vad det då skulle vara) som åstadkommit detta får, som man säger, ligga i betraktarens öga.

Anders och Carin Wåhlin

Inflyttade

På Ersnäsvägen 25 bor sedan första oktober Anna-Maria Fredriksson och Karel Kraus tillsammans med hundarna Shelby och Ben, samt katten Batman.

Paret har närmast bott i Piteå, och valde att flytta till Ersnäs på grund av sina arbeten i Luleå. Anna-Maria arbetar på Swedbank och Karel på Luleå Bilskadecenter. Hon kommer ursprungligen från Boden och han från Tjeckien.

De två möttes på Gran Canaria och har bott i Irland där de var butiksanställda. Husdjuren har följt med från Irland.

Vi hälsar dem välkomna till byn och föreningslivet.

Pitesonen Edéns koalitionsregering (se text sidan 6) drev inte bara igenom rösträtt för kvinnor. Den regeringen införde också åtta timmars arbetsdag, förberedde det formella avskaffandet av dödsstraffet, arbetade för att minska den sociala och könsmissiga segregeringen på utbildningens område och fick (trots motstånd från Högern och yttervästern) riksdagen att besluta om svenskt medlemskap i FN:s föregångare Nationernas Förbund.

Tidiga exempel på gott samarbete mellan socialdemokrater och liberaler.

Luleå Energi håller information om solceller till den egna fastigheten den 29 november kl. 19.00 - 20.30 i Ankaret. Vi bjuder på fika.

Byaföreningen

Detta har hänt

Redaktionen har gått igenom de 100 nummer av Ersnäsbladet som hittills utkommit. Med detta som grund listar vi de händelser i vår by under de gånga 21 åren som har satt spår i vår lokala tillvaro.

- 1997 Ersnäs Byaförening bildas. Nummer 1 av Ersnäsbladet.
- 1998 Ralph Lundstengården invigs.
- 1999 Skolan byggs om. Samlingslokalen Ankaret invigs.
- 2000 Nytt kök i anslutning till Ankaret.
- 2001 Ersnäsborna erbjuds en gratis datakurs.
- 2002 En återvinningsstation inrättas nära nuvarande Torget.
- 2003 Ett förslag om Torgets utformning presenteras. Delar av förslaget förverkligas undan för undan kommande år. Bredbandsnätet på plats. En ungdomslokal i anslutning till Ankaret färdigställs. Ersnäs hemsida www.ersnas.se skapas
- 2004 Uppfräschning av Västerbyfäbodarna.
- 2005 "Sivs Livs", byns sista livsmedelsaffär, stänger. Ralph Lundstengården byggs ut. Hembergsleden invigs.
- 2006 Soldattorpet på Torget invigs. Skogsbrand på Hemberget.
- 2007 För första gången utses "Årets Ersnäsare".
- 2008 Ersnäs IF firar 75-årsjubileum. Den gemensamma medlemsavgiften införs.
- 2009 Samarbetet med vår franska vänort Novéant inleds.
- 2010 En björn fälls vid Sandnäsmyran, öster om byn.
- 2011 Torget utrustas med handikappanpassad toalett och ett förråd.
- 2012 Rekord: Hembygdsföreningens paltmiddag samlar 94 deltagare och terrängloppet Hembergsutmaningen 96 deltagare. Facebookgruppen Ersnäs by skapas.
- 2013 Aleån byter namn till Alån. Första Loppis på Tranmyrvägen.
- 2014 Trafikplats Ersnäs och cykelvägen till Antnäs invigs. Återvinningsstationen flyttad till nära Fällträskvägen. Ersnäs utses till "Årets by" i Luleå kommun.
- 2015 40-årsjubileum för bebyggelsen på Tranmyrvägen.
- 2016 Skoterstugan på Hemberget fräschas upp.
- 2017 Äventyrsbana vid Gläntan. Nya spångar över Hembergsledens våta partier.

Årets julgran på plats

En regnig novemberdag var det dags att klä och resa torgets prydnad.

Arbetsstyrkan bestående av Elaine, Stig och Hans Blomqvist samt Bo Axhammar, Hans Sundén, Krister och Ingegerd Öhman gladdes åt resultatet.

Anders Isaksson reste granen med sin hjullastare. Tack till Hans Strandberg som skänkt årets julgran till byn.

